

Fylkesmannen i Buskerud

Beredskap-, Justis- og Kommunalavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Seniorrådgiver Sten Petter Aamodt 32 266682

Vår dato
03.11.2006
Arkiv nr.
350

Vår referanse
2006/4375
Deres referanse

Justis og Politidepartementet
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Høring - NOU - 2006:6 - Når sikkerheten er viktigst

NOU 2006:6 Når sikkerheten er viktigst

Fylkesmannen i Buskerud har gjennomgått NOU 2006:6 Når sikkerheten er viktigst. Ut i fra skrevet er Fylkesmannen forventet å gi kommentarer til utredningen generelt og eget ansvarsområde spesielt.

Generell kommentar

NOU 2006:6 er en ryddig gjennomgang av fagområdet samfunnssikkerhet og virker solid. Analysene i utredningen er i hovedsak sammenfallende med Fylkesmannens vurdering av de ulike saksområdene. Konklusjonene og tilhørende tiltak vurderes også å gå i riktig retning ut i fra ståstedet til Fylkesmannen i Buskerud.

Kap 2 - Mandat

I kapittel 2 er det vurderinger av mandatet hvor man i utledningen av begrepene "rikets sikkerhet og vitale nasjonale interesser", begrenser seg til å se på kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner. Ift enkelte andre nasjoner som også tar med objekter med nasjonal symbolverdi, er dette en avgrensning som synes å være et bevisst valg fra utvalgets side.

Kap 3 – Sentrale begreper

Når det gjelder **kritisk infrastruktur**, kan det være relevant å vise til kommentaren over ift utvalgets tolkning av mandatet. Infrastruktur for IKT blir viktigere, og det ser ikke ut til at denne trenden vil endre seg i overskuelig fremtid. Hvordan ny teknologi i årene fremover vil påvirke sårbarheten for denne delen av vår infrastruktur, ser ikke ut til å være vurdert i et dynamisk perspektiv. Definisjonen på kritisk infrastruktur i utredningen ser ut til å være god og allmenngyldig.

Risiko er også definert:

SANNSYNLIGHET * KONSEKVENNS AV HENDELSE = RISIKO

Dette er basert på teksten i utredningen, men kunne med fordel vært synliggjort på en tydeligere måte i NOU 2006:6. Oppstillingen viser at selv om det kan være vanskelig å gi en samfunnsøkonomisk beregning av skaden for en eventuell hendelse, er det viktig for å kunne prioritere mellom ulike tiltak sett opp mot aktuell risiko. Gjennom en slik kvantitativ tilnærming kan man på en strukturert måte velge hvordan man vil møte den samlede risiko man er utsatt for. Slike beregninger vil aldri bli 100% korrekte, men man vil ikke ta systematisk feil, og totalt sett vil man ha et bedre beslutningsgrunnlag som i tillegg gir en sporbarhet for beslutningsprosessen. Dette kan være nyttig å ha ift forbedringsarbeid og eventuelle diskusjoner etter en hendelse om hva man burde ha gjort evt ikke har gjort.

Sårbarhet som begrep tolkes til å omhandle de systemer og delsystemer et samfunn er bygd opp av og deres evne til å tåle påkjenninger. I tillegg har utvalget ønsket å kartlegge den gjensidige avhengigheten som eventuelt måtte være mellom disse systemene. I et komplisert samfunn basert på teknologi synes det å være en god tilnærming å søke å få oversikt over slike avhengigheter.

Trussel som begrep er tolket til å omhandle kapasitet og intensjon. Normalt i trusselvurderinger diskuteres evne og vilje. Dette er semantikk, men evne og vilje er kanskje bedre norske ord også, så hvorfor ikke benytte disse begrepene? Med fordel kan det skilles mellom trusler fra aktører og andre typer trusler som f.eks. brann (omtales i utredningen). Aktører har normalt både en egen vilje/intensjon og kan også ha evne/kapasitet. Tiltak kan da rette seg mot begge disse parametrene. Øvrige trusler som vær og vind samt branner etc har normalt ikke en egen vilje/intensjon. Da må tiltak for å sikre seg mot brann i hovedsak gå på brannsikring og konstruksjonsmessige tiltak for å hindre at en eventuell brann i en boligblokk skal spre seg til hele blokken. Avslutningsvis kan det anføres at det virker mest naturlig å snakke om trussel fra aktører med både en kapasitet og intensjon. Hendelser som brann, vær og andre naturbaserte hendelser hører mer naturlig hjemme i sårbarhetsvurderinger.

Samfunnsikkerhet kan sees opp mot definisjonen på sårbarhet. Her vil man i stedet ha en bottom-up tilnærming, og se hvilke systemer og delsystemer et samfunn er bygd opp på. Ved å skjerme disse funksjonene gjennom sikringstiltak ønsker man å opprettholde kjernefunksjoner som et samfunn er avhengig av. Dette er prioriteringer som vil gå på å trygge samfunnet kanskje på bekostning av individet. Samtidig virker dette litt negativt og vi skal ikke se bort i fra at en Pareto-optimalisering er mulig hvor det å trygge samfunnet vil føre til at alle får det litt bedre uten at noen får det dårligere. Alternativet man står overfor ville ha medført sammenbrudd i sentrale samfunnsfunksjoner.

Beredskap er definert på en ryddig måte i utredningen.

Safety og security er oversatt til norsk av Finn-Erik Vinje. Samlebegrep er sikkerhet. Safety oversettes med trygghet og security oversettes med sikring. Med bakgrunn i at dette ikke er et skille som er vanlig i dagligtale, har man valgt konstruksjonene "sikkerhet mot uønskede utilsiktede hendelser" og "sikkerhet mot uønskede tilsiktede hendelser". Likevel har vi i dag uttrykk som trygghetsalarm og flytrygging som kjente begreper. Dette er terminologi i etater som også håndterer de engelske begrepene. De valgte konstruksjonene synes ikke å øke presisjonsnivået i den grad utvalget håper på.

Det vil med fordel kunne settes opp en matrise som viser hvordan de ulike begrepene er tenkt benyttet i forhold til hverandre. De henger i stor grad sammen på ulike måter. Dette bør synliggjøres for å sikre en enhetlig begrepsbruk.

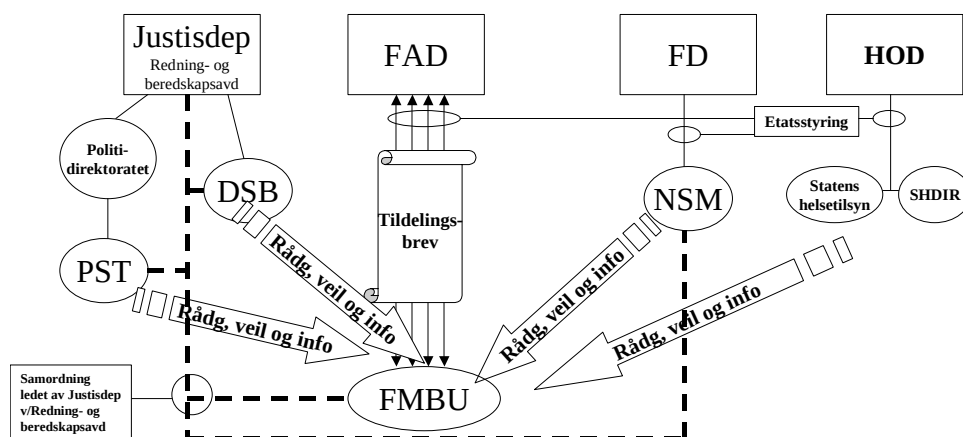
Kap 4 – Sikkerhetsutfordringer

Det nevnes at klimautviklingen må hensyntas, men det sies lite om hvordan. En mulig tilnærming kan være å utvikle et worst-case scenario for klimatiske forhold i Norge om 50 år. Ut i fra en slik beskrivelse vil de ulike fylker og kommuner kunne gjøre vurderinger opp mot boligbygging og nye investeringer i samferdselssektoren ut i fra lokale forutsetninger. Videre blir vedlikehold og aldring på kritisk infrastruktur viktig. Samfunnet må påse at dette ivaretas ut i fra et helhetlig perspektiv. Dette poengterer utredningen på en god måte. Planer for informasjonssikkerhet blir sentralt når det påpekes at sannsynligheten for nettverksangrep øker og vår avhengighet til nettverk og dermed sårbarhet blir også større.

Kap 5 – Ansvar

For FM i Buskerud er det viktig at ansvarsforholdene innen fagområdet er avklart. Det kan synes som vi nå har fått et fastpunkt for hvor det faglige ansvaret ligger. Dette er forsøkt skissert gjennom følgende figur basert på teksten i utredningen:

Oppdrag-/rapporterings- og faglinjer NOU 2006:6 - beredskap/samfunnssikkerhet

Fylkesmannen i Buskerud (FMBU) får faglige innspill fra ulike statlige etater. Samordning ledet av Justisdep v/Redning- og beredskapsavd for beredskap/samfunnssikkerhet omfatter f eks ikke statens helsetilsyn etter det som fremgår av utredningen. FMBU kan ikke si om dette vil medføre noen utfordringer, men påpeker at det foreslåtte samordningsansvaret ikke ser ut til å dekke hele fagområdet.

Øvrige kommentarer til NOU 2006:6 – Når sikkerheten er viktigst

Videre omhandler utredningen virkemidler og tiltak for fagområdet. Valg av virkemidler og tiltak ser ut til å gå i riktig retning sett ut i fra de erfaringer Fylkesmannen i Buskerud sitter med. Fylkesmannens oppgaver er beskrevet og gjengitt korrekt i utredningen. Generelt må det

sies at denne utredningen er helhetlig og god i form og innhold. Man har også generelt en god forankring ift dagens virksomhet innen fagområdet.

Oppsummering av høringsuttalelsen fra Fylkesmannen i Buskerud:

Det er gitt noen presiseringer, men i hovedsak er ikke dette basert på store faglige uenigheter. Utredningen tar for seg viktige temaer som beskrives på en grundig og strukturert måte. Anbefalingene fra utvalget i NOU 2006:6 "Når sikkerheten er viktigst" må følges opp slik at intensjonene i utredningen får effekt.

Med hilsen

Kirsti Kolle Grøndahl

Sten Petter Aamodt
Seniorrådgiver

Kopi: Alle fylkesmannsembeter